

ปัญหาการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

THE PROBLEM OF USING THE MEASURE TO PREVENT REPEATED SEXUAL OR VIOLENT OFFENSES ACT B.E. 2565 (2022)

ณัฐดี เชี่ยวธัญญกิจ*

Nattawadee Chaiothanyakit

วรรณวิภา เมืองถ้ำ**

Wanwipa Muangtham

วันที่รับบทความ 4 กันยายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ 20 กันยายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ 21 กันยายน 2566

* นักศึกษาปริญญาโท สาขากฎหมายอาญา และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Graduate Student of Master of Law, Department of Criminal Law and Criminal Justice, Sukhothai
Thammathirat Open University

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Ph.D. Assistant Professor, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิวัฒนาการ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำมาตราการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ทางเพศหรือคดีอุกฉกรรจ์ที่ร้ายแรงมาบังคับใช้ (2) ศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยและต่างประเทศ (3) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) มาบังคับใช้ในกฎหมายของประเทศไทย (4) เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ทางเพศหรือคดีอุกฉกรรจ์ที่ร้ายแรงที่เหมาะสมกับประเทศไทยให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม รวมถึงสามารถสร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยแก่ผู้เสียหายและสังคมได้อย่างแท้จริง

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยด้วยเอกสารเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) ด้วยวิธีค้นคว้าจากเอกสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในรูปแบบของหนังสือตำรา วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ตำบทยกกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่ง ข้อกำหนด ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความจากวารสารต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่า (1) แนวคิด ทฤษฎี วิวัฒนาการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) มุ่งเน้นให้ความสำคัญถึงประโยชน์ในป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดซ้ำที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตั้งแต่กระบวนการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเฉพาะราย ตลอดจนการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้เพื่อเฝ้าระวังและคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่มีความเสี่ยงสูงที่จะกระทำความผิดซ้ำ แต่มาตรการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมและสอดคล้องกับทฤษฎีในการควบคุมตัวบุคคลที่เป็นอันตราย หลักสิทธิมนุษยชน และการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ (2) การศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส พบว่าในต่างประเทศมีการกำหนดขอบเขตของกฎหมายที่บังคับใช้ ตลอดจนขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ไว้ในกฎหมายอย่างครอบคลุมและชัดเจน (3) ประเทศไทยประสบปัญหาจากการที่นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่งภายหลังพ้นโทษ สาเหตุหนึ่งมาจากมาตรการนำนักโทษออกจากเรือนจำเพื่อแก้ไขปัญหานักโทษพ้นเรือนจำ ส่งผลให้ระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยของสังคมและระยะเวลาในการแก้ไขฟื้นฟูปรับปรุงนิสัยผู้กระทำความผิดสั้นเกินไป และกฎหมายของประเทศไทยพบว่ายังมีความไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนของบทบัญญัติส่งผลให้ยากต่อการนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (4) เสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ให้มีประสิทธิภาพและมีความชัดเจนสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน และเป็นไปตามมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ, วิธีการเพื่อความปลอดภัย, นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

Abstract

This research aimed to 1) Study the concepts, theories, developments, and legal provisions related to the implementation of measures to prevent repeated offenses in cases of sexual assault or severe violence. 2) Compare the criteria concerning the use of measures to prevent repeated offenses under the Measure to Prevent Repeated Sexual or Violent Offenses Act B.E. 2565 (2022) and other related laws of Thailand and other countries. 3) Analyze problems and obstacles that arose from the use of measures to prevent repeated offenses in cases of sexual misconduct or violent acts enforced in Thai law. 4) Suggest guidelines for the improvement, modification, and development of the use of measures to prevent repeated offenses in cases of sexual assault or severe violence that would be suitable for Thailand, aligning with its societal context, and genuinely ensuring the safety of victims and society.

The research adopted a qualitative approach and used document research methods to explore measures preventing repeated offenses in cases of sexual misconduct or violent acts. This involved reviewing documents in both Thai and foreign languages, including textbooks, theses, legal texts, court decisions, orders, regulations, related research works, and articles from various journals.

The study revealed that 1) Concepts, theories, developments, and laws related to measures preventing repeated offenses in cases of sexual misconduct or violent acts emphasize the importance of safeguarding society from potential future offenses. This ranges from punitive processes aimed at rehabilitating specific offenders to the use of security measures to monitor and detain convicted prisoners after they've served their sentences. However, these measures are not comprehensive and don't align with the theory of controlling dangerous individuals, human rights principles, or the application of security measures. 2) When comparing with preventive measures against repeated offenses in Australia and France, foreign countries define the scope of the laws they enforce, as well as the procedures and methods, comprehensively and clearly in their legislation. 3) Thailand faces issues with convicted prisoners who, after serving their sentences for sexual or violent crimes, re-offend. One of the reasons stems from the practice of releasing prisoners to address prison overcrowding. This results in an inadequate period for societal safety and the rehabilitation and reformation of the offender's behavior. Thai laws are also found to be incomplete and unclear in their provisions, making effective enforcement challenging. 4) Recommendations suggest that the Measure to Prevent Repeated Sexual or Violent Offenses Act B.E. 2565 (2022) should be revised to be more effective, clear, aligned with human rights principles, and adhere to international standards.

Keywords: Prevention of repeated offenses, security measures, post-sentence convicted prisoners

1. บทนำ

เนื่องจากประเทศไทยในปัจจุบันมีปัญหการก่ออาชญากรรมค่อนข้างสูง ส่งผลให้ประเทศไทยประสบกับปัญหานักโทษล้นเรือนจำ จากรายงานสถิติจำนวนผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ในปี พ.ศ. 2565 – 2566 จำนวน 263,405 คน¹ (ข้อมูล ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566) กระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์จึงได้ออกมาตรการที่หลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการนำนักโทษออกจากคุก เช่น การขอพระราชทานอภัยโทษ การให้ทำงานสาธารณะเพื่อลดวันต้องโทษ และพักการลงโทษแก่นักโทษเด็ดขาดเพื่อบรรเทาปัญหาเรือนจำแออัดอย่างเป็นรูปธรรม และให้โอกาสแก่นักโทษเด็ดขาดหรือผู้ต้องขังที่ศาลตัดสินถึงที่สุดแล้ว ให้มีโอกาสกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้เร็วขึ้น ซึ่งหลายครั้งกลับเกิดปัญหาที่ตามมาคือ ผู้ที่พักการลงโทษหรือผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว กลับไปกระทำความผิดซ้ำ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นกรกระทำความผิดซ้ำในคดีความผิดอุกฉกรรจ์เกี่ยวกับเพศ หรือความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง และจากข้อมูลของกรมราชทัณฑ์พบว่า 5 อันดับ ของประเภทคดีที่มีการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ 2565 จากผู้ต้องขังทั้งสิ้น 145,340 คน ลำดับที่ 4 และลำดับที่ 5 ได้แก่ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน 563 คน และ ความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 232 คน² ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อสังคม สร้างความหวาดกลัวให้ประชาชนทั่วไป โดยแต่เดิมรัฐจะไม่มีอำนาจดำเนินการใด ๆ ภายหลังจากที่บุคคลพ้นโทษตามกฎหมายแล้ว ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลให้ประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกรกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจแก่รัฐในการนำมาตราการต่าง ๆ มาใช้กับบุคคลซึ่งพ้นโทษตามกฎหมายแล้ว แต่มีความเสี่ยงในอนาคตว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง และมีวัตถุประสงค์ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการร่วมมือกันเพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นอีก แต่มาตรการดังกล่าวก็กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่พ้นโทษไปแล้ว ดังนั้น เพื่อให้มาตรการดังกล่าวสามารถใช้บังคับโดยไม่ขัดต่อหลักสิทธิเสรีภาพ และเพื่อรักษาดุลยภาพแห่งสิทธิของผู้ต้องขัง และนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตลอดจนเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการป้องกันสังคม จึงมีประเด็นที่ควรศึกษา ดังนี้ (1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี วิวัฒนาการ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำมาตราการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ทางเพศหรือคดีอุกฉกรรจ์ที่ร้ายแรงมาบังคับใช้ (2) ศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยและต่างประเทศ

¹ กรมราชทัณฑ์, “สถิติจำนวนผู้ต้องขัง”, สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <http://www.correct.go.th/stathomepage>

² กรมราชทัณฑ์, “อัตรากระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565”, สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php/th/searchGroup>

(3) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) มาบังคับใช้ในกฎหมายของประเทศไทย (4) เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ทางเพศหรือคดีอุกฉกรรจ์ที่ร้ายแรง ที่เหมาะสมกับประเทศไทยให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม รวมถึงสามารถสร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยแก่ผู้เสียหายและสังคมได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนามาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อสังคมในการมุ่งฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดไม่ให้หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคมไม่ได้รับอันตรายจากการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง (คดีอุกฉกรรจ์)

2.1 วิธีการเพื่อความปลอดภัย

วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นมาตรการที่นำมาใช้เพื่อสนับสนุนและเสริมโทษทางอาญา เมื่อการลงโทษทางอาญาเพียงอย่างเดียวไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอที่จะปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นอันตราย³ โดยถือเป็นมาตรการป้องกันก่อนเกิดการกระทำความผิด หรือหลังเกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้วและคาดหวังสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ โดยวัตถุประสงค์ของวิธีการเพื่อความปลอดภัยมีเพียงประการเดียว คือ การป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดหรือการกระทำที่เป็นภัยกับสังคมในอนาคต⁴ โดยมุ่งที่จะแก้ปัญหาสถานะที่เป็นอันตรายของบุคคลบางคน ในปัจจุบันวิธีการเพื่อความปลอดภัยถูกปรับสภาพให้สอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยในเรื่องของวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเป็นมาตรการทางกฎหมายอย่างหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการลงโทษทางอาญา แต่เนื่องจากมีสภาพบังคับทางกฎหมายอาญาเช่นเดียวกัน และถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการป้องกันสังคมเช่นเดียวกัน

2.2 แนวคิดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) หมายถึง ความพยายามในการลดและยับยั้งอาชญากรรมและอาชญากร ใช้เฉพาะกับความพยายามของรัฐบาล ในการลดอาชญากรรม บังคับใช้กฎหมาย และรักษาความยุติธรรมทางอาญา⁵ ซึ่งการควบคุมอาชญากรรมในสังคมให้ลดลงนั้น มีการกระทำที่สำคัญอยู่ 3

³ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 13 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554), น. 243.

⁴ ปกป้อง ศรีสนิท, “แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้กระทำความผิดหรือผู้พ้นโทษที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมระยะที่ 1,” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เล่มที่ 4, ปีที่ 50, น.508 (ธันวาคม 2564).

⁵ ปกรณ์ มณีปกรณ์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : เอ็ม.ที.เพรส, 2553), น. 216.

ลักษณะ ได้แก่⁶ (1) การป้องกัน (Prevention) (2) การปราบปราม (Suppression) และ (3) การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation) โดยมีทฤษฎีในการควบคุมตัวบุคคลที่เป็นอันตรายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดทางวิทยาศาสตร์ ถือเป็นทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่มทฤษฎีแนวจิตวิทยาที่เชื่อว่าสาเหตุของอาชญากรรมเกิดจากบุคลิกภาพของผู้กระทำความผิดที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป เช่น การไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมหรือต่อต้านสังคม (Antisocial) หรือมีจิตผั่นผวน (Psychopath or Sociopath) การขาดความสามารถในการระงับอารมณ์ก้าวร้าว เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีนี้จึงมุ่งศึกษาสาเหตุและแสวงหาแนวทางแก้ไขบุคลิกภาพของบุคคลที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรมโดยเน้นศึกษาบุคลิกภาพเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลในอนาคต โดยใช้เครื่องมือวัดบุคลิกภาพ⁷

2) ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) การป้องกันอาชญากรรมเป็นแนวคิดในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมโดยการลดหรือกำจัดไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้นตั้งแต่ต้นหรือไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีกซึ่งอาจแบ่งการป้องกันอาชญากรรมได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้⁸

(1) การป้องกันอาชญากรรมในขั้นแรก (Primary Crime Prevention) เป็นการระบุลักษณะหรือกำหนดสภาพของสิ่งแวดล้อมทางวัตถุและสังคมที่มีโอกาส หรือเร่งให้เกิดอาชญากรรมขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมขึ้นตั้งแต่ต้น หรือมิให้เหตุการณ์เช่นนั้นดำเนินต่อไป เช่น การเฝ้าระวังของเพื่อนบ้าน การตรวจตราความปลอดภัย เป็นต้น

(2) การป้องกันอาชญากรรมในขั้นที่สอง (Secondary Crime Prevention) เป็นการกำหนดหรือระบุบุคคลที่อยู่ในข่ายต้องสงสัยว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดตั้งแต่ต้นและเข้าแทรกแซงก่อนเกิดการกระทำความผิดอันไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นขึ้น โดยวิธีการคาดคะเนสภาพความเป็นอันตรายของบุคคลมีหลายประเภท เช่น วิธีทางคลินิก (Clinical Assessment) วิธีทางสถิติ (Actuarial Assessment) เป็นต้น

(3) การป้องกันอาชญากรรมในขั้นที่สาม (Tertiary Crime Prevention) เป็นการป้องกันอาชญากรรมหลังจากที่เกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้ว โดยเน้นการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันมิให้บุคคลเหล่านั้นกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก เช่น การกำหนดโทษให้เกิดความหวาดกลัว การควบคุมตัว

3) ทฤษฎีการป้องกันสังคม (Social Defense) เป็นการเปลี่ยนแนวคิดของกฎหมายอาญาจากเดิมที่อยู่บนพื้นฐานของหลักความรับผิดชอบทางศีลธรรมจริยธรรมมาเป็นหลักเรื่องสภาพความเป็นอันตรายของบุคคล (The Notion of Dangerous Condition) และการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ได้สัดส่วนกับสภาพความเป็นอันตรายของบุคคลนั้น ซึ่งมาตรการในการจัดการกับผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นนั้นมีหลายประการ เช่น มาตรการป้องกันและบำบัดรักษาผู้กระทำความผิด การให้การศึกษาที่

⁶ ภัสสร รักษากิจโกศล, “แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่อการแก้ไขปัญหาสังคม,” *วารสาร Journal of Roi Kaensam Academi*, เล่มที่ 1, ปีที่ 5, น.7 (มีนาคม 2563).

⁷ รัชกานต์ จิตติขานนท์, “การนำมาตรการควบคุมตัวบุคคลที่เป็นอันตรายมาใช้เพื่อป้องกันสังคม,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2556), น. 17.

⁸ เฟื่องอ้วน, น. 17.

เหมาะสมกับรวมทั้งการจำกัดเสรีภาพของบุคคลนั้นเป็นเวลานานขึ้น ตราบเท่าที่บุคคลนั้นยังปรากฏว่ามีสภาพความเป็นอันตรายอยู่ หากการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสังคมส่วนรวม⁹

4) ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarianism) หรือประโยชน์นิยม เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญแก่เรื่อง “ความสุข” โดยทฤษฎีนี้มองว่ากฎหมายที่สอดคล้องกับหลักอรรถประโยชน์นิยม คือ กฎหมายที่ก่อให้เกิดความสุขมากที่สุดแก่บุคคลจำนวนมากที่สุด ดังนั้น กฎหมายที่กำหนดให้จำกัดสิทธิเสรีภาพของคนกลุ่มน้อยเพื่อทำให้คนส่วนใหญ่มีความสุขจึงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของเยเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) นักกฎหมายและนักปรัชญาชาวอังกฤษ เช่น หากผลของการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งทำให้ผลรวมของความสุขในสังคมเพิ่มขึ้น สิ่งนั้นย่อมถูกต้องและยอมรับได้ เป็นต้น¹⁰

5) ทฤษฎีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายแนวคิดทฤษฎีนี้นำมาใช้อธิบายเพื่อสนับสนุนความชอบด้วยกฎหมายของมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในคดีทางเพศ หรือคดีที่ใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะกับมาตรการที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดภายหลังพ้นโทษ ที่ยังมีความเป็นอันตรายสูง และมีความเสี่ยงสูงที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ดังนี้ (1) แนวคิดเรื่องการจัดสรรความเสี่ยงระหว่างผู้กระทำความผิดและผู้มีแนวโน้มจะตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด (2) แนวคิดเรื่องอันตรายอย่างชัดเจน (vivid danger) ซึ่งได้ประยุกต์ข้อยกเว้นของหลักความได้สัดส่วนในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่อาจได้รับความกระทบกระเทือนจากการใช้สิทธิของบุคคลอื่นมาใช้ในการโต้แย้ง โดยเห็นว่าการควบคุมตัวบุคคลที่เป็นอันตรายนั้นจะชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีการพิจารณาแล้วว่าบุคคลนั้นแสดงให้เห็นถึงความเป็นอันตรายอย่างชัดเจน และ (3) แนวคิดของ Ashworth และ Von Hirsch ได้นำข้อยกเว้นของหลักความได้สัดส่วนในเรื่องการคุ้มครองความสูญเสียประโยชน์ของสังคมส่วนรวม (loss of social utility) ตามทฤษฎีของดอร์กิน (Dworkin) มาใช้ โดยเห็นว่าสิทธิของผู้กระทำความผิดนั้นจะถูกละเมิดได้ ในกรณีที่ความเสียหายที่จะเกิดกับสังคม หากไม่มีการดำเนินการดังกล่าวร้ายแรงถึงขั้นที่สามารถทำให้การละเมิดศักดิ์ศรีและความเสมอภาคกลายเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเหตุผล¹¹

2.3 แนวคิดการลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำ

แนวคิดการกระทำความผิดซ้ำนั้น อาจพิจารณาได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับนิยามและคำจำกัดความที่นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ เช่น การกระทำความผิดอาญาที่เป็นผลให้เกิดการจับกุมซ้ำ (rearrests) พิพากษาลงโทษซ้ำ (reconviction) หรือกลับเข้าสู่เรือนจำซ้ำ (return to prison) เป็นต้น นอกจากนั้นการกระทำความผิดซ้ำยังมีปัจจัยที่เป็นผลกระทบต่อการบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างน้อย 3 ประการ คือ รัฐต้องห้ามมาตรการ ตัดความสามารถมิให้กระทำความผิดอีก (incapacitation) คำพิพากษาลงโทษต้องมีผลเป็นการยับยั้งเฉพาะราย (special detention) และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (rehabilitation) เป็น

⁹ เพิ่งอ้าง, น. 22 – 23.

¹⁰ เพิ่งอ้าง, น. 23.

¹¹ อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 8, น. 23 - 24.

สิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ¹² โดยมีแนวคิดทฤษฎีเพื่ออธิบายถึงสาเหตุของการกระทำความผิดขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ได้ ได้แก่¹³ (1) ทฤษฎีว่าด้วยอาชญากรรมที่ถือลักษณะของบุคคลเป็นสำคัญ ทฤษฎีนี้เน้นศึกษาที่ความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจของบุคคลกับการกระทำความผิด โดยอาศัยข้อมูลและสถิติจากผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องโทษในเรือนจำเป็นหลัก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีบทบัญญัติเพิ่มเติมให้ศาลกำหนดให้เป็นผู้กระทำความผิดออกจากรังหรือนักโทษที่เป็นภัยร้ายแรง โดยมีเงื่อนไขในการพิจารณาไปถึงความผิดปกติทางจิตด้วย¹⁴ และ (2) ทฤษฎีว่าด้วยกลุ่มสังคมและปัจจัยทางวัฒนธรรม เป็นแนวคิดทฤษฎีที่มุ่งเน้นการศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดซึ่งพิจารณาจากปัจจัยด้านโครงสร้างและกระบวนการของสังคม เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดกับโครงสร้างขององค์กรทางสังคม

2.4 วัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา

เนื่องจากการศึกษามาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง (คดีอุกฉกรรจ์) นั้น ก่อนอื่นจำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีการลงโทษ เพื่อทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิด อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และการหามาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิด หรือนักโทษที่พ้นโทษไปแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution) เป็นทฤษฎีแรกเริ่มและดั้งเดิมที่สุด ซึ่งมีพื้นฐานความคิดมาจากลัทธิเจตจำนงเสรี (Free Will)¹⁵ และได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อของสำนักอาชญาวิทยาสำนักคลาสสิก (Classical School) ซึ่งเห็นว่า ผู้ที่กระทำความผิดเป็นผู้ละเมิดศีลธรรม ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม จึงสมควรถูกลงโทษเพื่อตอบแทนความผิดที่เขาได้กระทำลงไป การลงโทษโดยการแก้แค้นทดแทนนี้ ถูกใช้เพื่อเป็นการตอบแทนผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน¹⁶ เป็นการลงโทษที่ไม่ได้คำนึงถึงความยุติธรรมหรือสัดส่วนว่ามีความเหมาะสมกับความผิดหรือไม่

2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence)¹⁷ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในสังคม เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมไม่สามารถที่จะย้อนเวลากลับไปไม่ให้เกิดการกระทำนั้นเกิดขึ้นอีกได้ ดังนั้นจึงควรหาทางที่จะป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดลักษณะนั้นเกิดขึ้นมาอีกมากกว่าที่จะแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด โดยวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีข่มขู่ยับยั้งจึงแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ การลงโทษเพื่อ

¹² อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 5, น. 510.

¹³ อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 8, น. 39.

¹⁴ วรกร โอภาสนันท์, “การวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ,” วารสารจุลนิติ, เล่มที่ 18, ปีที่ 5, น. 59 (กันยายน – ตุลาคม 2564).

¹⁵ ญัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, “ทฤษฎีการลงโทษ,” ใน แนวทางการศึกษาชุดวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาขั้นสูง, (กรุงเทพมหานคร: จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2557), น.13 – 14.

¹⁶ สุรสิทธิ์ แสงวีโรจน์พัฒน์, “การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ,” (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและพัฒนาศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม, 2548), น. 8.

¹⁷ เพิ่งอ้าง, น. 20 – 21.

ข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกันโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) และ การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปหรือป้องกันโดยทั่วไป (General Deterrence)

3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation)¹⁸ มีจุดมุ่งหมายหลักคือเพื่อไม่ให้ผู้ที่เคยถูกลงโทษแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก กล่าวคือ ใช้วิธีการสร้างมาตรการบังคับทำให้ผู้นั้นหมดหนทางในการก่ออาชญากรรม มาตรการทางกฎหมายจึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อที่จะลดปริมาณอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคม โดยการตัดไม่ให้ผู้กระทำความผิดซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสังคมได้มีโอกาสที่จะกระทำความผิดซ้ำ¹⁹ เพื่อป้องกันอาชญากรรมด้วยวิธีการลดความเป็นไปได้ในการกระทำความผิดไปจนถึงการตัดผู้ที่มีลักษณะเป็นภัยออกจากสังคม เพื่อให้สมาชิกในสังคมปลอดภัยจากอาชญากรรม

4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitative)²⁰ เกิดจากการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า ปฏิกฐานนิยม (Positivist) ใช้วิธีการศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical method) ที่ได้จากการสังเกต การทดลอง โดยสำนักอิตาเลียน (Italian School) ที่เห็นว่าการศึกษาเรื่องอาชญากรรมและการกระทำผิด ควรมุ่งเน้นการศึกษาเป็นรายบุคคล โดยทฤษฎีนี้เชื่อว่า การลงโทษควรมีเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายเพื่อให้กลับตัวเป็นคนดี และไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งพยายามที่จะช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติ

5) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม (resocialization)²¹ ได้พัฒนาต่อยอดแนวความคิดมาจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยมีแนวคิดหลักเป็นการให้โอกาสคนในสังคม ตัวอย่างของวิธีการนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคมเช่น ก่อนพ้นโทษเรือนจำทำงานทดลองกับนายจ้างให้รับนักโทษไปทำงานตอนกลางวันและกลับมานอนเรือนจำตอนกลางคืน เพื่อเตรียมสังคม เตรียมงาน และเพื่อให้ได้ปรับตัวกับสภาพแวดล้อม เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำไปแล้วจะสามารถกลับคืนสู่สังคม และได้รับการยอมรับเพื่อให้ผู้กระทำความผิดไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น

2.5 แนวคิดทฤษฎีพักการลงโทษ

การพักการลงโทษ เป็นแนวคิดที่มาจาก แนวคิด “คำมั่นสัญญา” ซึ่งนักโทษได้ให้สัญญาว่าเมื่อนักโทษดังกล่าวเหล่านั้นได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้ว จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี ปฏิบัติตนตามเงื่อนไขหรือคำสัญญา ถ้าหากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือคำสัญญา ตลอดจนมีพฤติกรรมไม่ดี ก็จะถูกจับไปคุมขังในสถานที่ควบคุมตัวดังเดิม²² สำหรับทฤษฎีการพักการลงโทษนั้น เป็นแนวคิดทฤษฎีที่มาจากสำนักปฏิกฐานนิยม

¹⁸ ปกฉัตร สุวรรณศรี, “มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับกรณีผู้กระทำความผิดอีก,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561), น. 27.

¹⁹ ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, สังคมวิทยาด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525), น. 129.

²⁰ อ่างแล้ว เชิงอรุณที่ 15, น. 32.

²¹ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาขั้นสูง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561), น. 190 - 192.

²² นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล, การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ, (กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม, 2532), น. 375.

และแนวความคิดการใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่²³ (1) ทฤษฎีกรุณา (Grace Theory) ถือว่าเป็นสิ่งที่มอบให้ด้วยความกรุณาจากฝ่ายบริหาร หากละเมิดเงื่อนไขแล้วการปล่อยตัวพักการลงโทษย่อมถูกระงับไป (2) ทฤษฎีสัญญา (Contract Theory) ถือเป็นสัญญาของผู้ต้องขังที่ ผู้ที่จะรับการพักการลงโทษต้องยอมรับเงื่อนไขเหล่านี้เหมือนกับเป็นคู่สัญญาตามกฎหมาย (3) ทฤษฎีคุมขัง (Custody) ถือว่ายังคงถูกคุมขังตามกฎหมาย และยังคงเป็นนักโทษอยู่ แต่ถูกจองจำโดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัดของการประกันของโทษที่กำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ ช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ เพื่อเป็นการป้องกันสังคม และเพื่อเป็นรางวัลใจและตอบแทนความประพฤติของผู้ต้องขัง²⁴

2.6 หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม (Rule of Law) หรือที่ถูกรเรียกว่า หลักการพื้นฐานของกฎหมาย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองและการบังคับใช้กฎหมาย ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้อำนาจปกครองอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันกับประชาชนผู้อยู่ภายใต้การปกครอง โดยเป็นแนวคิดที่ว่ามนุษย์ไม่ควรจะต้องถูกปกครองโดยมนุษย์ด้วยกันเอง แต่ควรจะถูกปกครองโดยกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ใช้อำนาจปกครองจะใช้อำนาจได้ก็ต่อเมื่อมีการประกาศกฎหมายให้ประชาชนทราบล่วงหน้า ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด และมีกฎหมายให้อำนาจผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจ ซึ่งหลักนิติธรรมนั้น เป็นหลักการที่รัฐหรือรัฐบาลจะปฏิบัติการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การผูกมัดของกฎเกณฑ์ที่แน่นอนและได้ประกาศล่วงหน้า เพื่อประกันให้เกิดความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้อยู่ภายใต้การปกครองได้อย่างแท้จริง และเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับและถูกนำไปใช้ในนานาประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยที่ได้มีการนำหลักนิติธรรมไปบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2.7 หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากความเชื่อปรัชญา คำสอนทางศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรมของสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ในโลกที่เชื่อว่ามนุษย์ที่เกิดมาทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ และเชื่อว่าไม่ว่าแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในด้านใด ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์โดยเท่าเทียมกัน²⁵ และได้ถูกรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของหลักการสิทธิมนุษยชนในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายในระดับประเทศของประเทศต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจำแนกกว้าง ๆ ได้เป็น 2 ส่วนคือ สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง โดยสำหรับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (คดี

²³ ยูนันท์ ทุมมาศ, “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพักการลงโทษของกรมราชทัณฑ์: กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น. 30.

²⁴ เพิ่งอ้าง.

²⁵ Amnesty International Thailand, “สิทธิมนุษยชน...ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2566, จาก https://www.amnesty.or.th/files/6115/5446/0373/escr_manual_thai.pdf

อุกฉกรรจ์) นั้น เป็นมาตรการที่มีแนวคิดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของสังคมส่วนรวม แต่ในการดำเนินการตาม มาตรการดังกล่าวก็จำเป็นที่จะต้องให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนอีกด้วย ซึ่งสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษประกอบด้วย 2 ประการดังนี้²⁶

(1) สิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยส่วนบุคคล (right to liberty and security of the person) ประกอบด้วย สิทธิที่จะไม่ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกคุมขังตามอำเภอใจ (unlawful detention or arbitrary detention) สิทธิที่จะได้รับทราบข้อกล่าวหาเวลาถูกจับกุม สิทธิที่จะได้รับการตรวจสอบการ จับกุมหรือคุมขังโดยศาล สิทธิที่จะร้องขอให้ปล่อยตัวจากการคุมขังที่มิชอบ สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาจากการ จับกุมหรือคุมขังที่มิชอบ

(2) สิทธิของผู้ถูกคุมขัง (rights of detainees) ประกอบด้วย สิทธิของผู้ถูกคุมขังที่จะได้รับการปฏิบัติ อย่างมีมนุษยธรรมและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับ การปฏิบัติแตกต่างจาก ผู้ถูกลงโทษทางอาญา และสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นเด็กที่จะได้รับการแยกควบคุมจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่และ ได้รับการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว

2.8 หลักความได้สัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ

หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) นับเป็นหลักการขั้นพื้นฐานสำคัญของกฎหมาย มหาชนที่กำหนดขอบเขตการใช้อำนาจรัฐโดยมีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการให้หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพแก่ประชาชน โดยมีหลักการพื้นฐานที่ว่า การจำกัดสิทธิเสรีภาพ ของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะ กระทำได้ หากฝ่ายนิติบัญญัติประสงค์ที่จะตรากฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลจะต้องพิจารณาถึง หลักการย่อยสำคัญสามประการของหลักความได้สัดส่วนคือ ²⁷ (1) หลักความสัมฤทธิ์ผล (2) หลักความจำเป็น และ (3) หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ

2.9 หลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเฉพาะราย (Individualization)

เป็นหลักการซึ่งได้รับการรับรองไว้ในข้อ 8 แห่งคำประกาศสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองฝรั่งเศส 1789 โดยตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสให้อธิบายว่า “โทษทางอาญาจะถูกนำมาใช้เมื่อบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งโดยคำนึงถึง สถานการณ์ที่เหมาะสมในแต่ละการกระทำ” หลักการนี้ห้ามศาลใช้การลงโทษแบบอัตโนมัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศาลฝรั่งเศสต้องคำนึงถึงเหตุอัตวิสัย (subjective cause) และเหตุภาววิสัย (objective cause) ก่อนจะกำหนด ประเภทและความหนักเบาของโทษทุกกรณี แต่หลักการดังกล่าวมีข้อยกเว้นบางประการ เช่น หากฝ่ายนิติ บัญญัติกำหนดในกฎหมายให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยสำหรับการกระทำความผิดบางฐานก็สามารถทำได้ไม่ ขัดหรือแย้งกับหลักการนี้ โดยการกำหนดโทษให้เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดเป็นราย ๆ เป็นทฤษฎี กฎหมายอาญาที่นำมาใช้ 3 ขั้นตอน²⁸ (1) การกำหนดขนาดของบทลงโทษในกฎหมาย (2) การใช้ดุลพินิจ กำหนดโทษโดยคำพิพากษา และ (3) การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน ดังนั้นจะเห็น

²⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5, น. 510.

²⁷ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 8, น. 33.

²⁸ เพิ่งอ้าง, น. 135 - 137.

ได้ว่า แม้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะกำหนดขนาดบทลงโทษอย่างกว้างไว้ในกฎหมาย ฝ่ายตุลาการก็จะต้องมีดุลพินิจที่จะปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเฉพาะราย โดยจะต้องคำนึงทั้งเหตุภาววิสัยและเหตุอัตวิสัยด้วย

3. มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) ของประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) นั้น ผู้ศึกษาพบว่าประเทศไทยยังคงมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการดังกล่าวอยู่หลายประการ จึงเห็นว่าควรมีการศึกษาและนำเสนอมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำๆ ของประเทศออสเตรเลียและประเทศฝรั่งเศสเพื่อศึกษาเปรียบเทียบและนำไปสู่แนวทางและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน และนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหามาตรการดังกล่าวของประเทศไทยต่อไป

3.1 มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง(คดีอุกฉกรรจ์) ของประเทศไทย

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มีมาตรการที่สำคัญอยู่ 4 มาตรการด้วยกัน ได้แก่ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและมาตรการทางการแพทย์ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังฉุกเฉิน โดยจะนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 – 279 มาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 – 290 และมาตรา 297 – 298 และความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 313 ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทั้ง 4 กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจให้การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการ โดยให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติของผู้กระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการที่ต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดที่ต้องถูกบังคับ และศาลจะต้องระบุเหตุผลและคำสั่งไว้ในหมายจำคุกด้วย โดยแต่ละมาตรการมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและมาตรการทางการแพทย์

โดยมาตรการดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการทางการแพทย์ และมาตรการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีกำหนด ส่วนกรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ดำเนินการตามคำสั่งศาล และจัดทำรายงานพร้อมความเห็นเสนอต่อพนักงานอัยการปีละ 1 ครั้ง ซึ่งหากพนักงานอัยการเห็นสมควรอาจร้องต่อศาลให้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ สำหรับมาตรการทางการแพทย์ตามคำสั่งศาลนั้น ต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อย 2 คน มีความเห็นพ้องกัน และจะกระทำได้อีกเมื่อผู้กระทำความผิดให้ความยินยอม โดยผลของการใช้มาตรการทางการแพทย์จะถูกนำไปเป็นเงื่อนไขประกอบการ

พิจารณาตลอดโทษ พักการลงโทษ หรือประโยชน์อื่นใด อันจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดตามคำพิพากษา²⁹

2) มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังการพ้นโทษ

กรณีศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่กระทำความผิดตามที่พระราชบัญญัติฯ ได้กำหนด และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ให้เป็นหน้าที่กรมราชทัณฑ์และคณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำให้การพิจารณากำหนดมาตรการเฝ้าระวังแก่นักโทษเด็ดขาดตามความเหมาะสม เมื่อศาลได้รับคำร้องจากพนักงานอัยการแล้ว ให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่ง ตลอดจนต้องถามนักโทษเด็ดขาดว่ามีทุนความหรือไม่ หากไม่มีศาลจะต้องตั้งทุนความให้ด้วย โดยศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันพ้นโทษ³⁰ หากผู้ถูกเฝ้าระวังไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงสาเหตุดังกล่าว และแก้ไข และอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษต่อไป³¹ และให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานเสนอต่อศาลเมื่อครบกำหนด 6 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเพื่อทบทวนคำสั่งตามมาตรการดังกล่าว³²

3) มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

ศาลจะมีคำสั่งให้ใช้มาตรการดังกล่าวแก่นักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษ ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีความเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดซ้ำในความผิดตามที่กำหนด และไม่มีมาตรการอื่นใดที่จะสามารถป้องกันไม่ให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำได้³³ โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ แต่กรณีมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังฯ เมื่อครบกำหนดคุมขังภายหลังพ้นโทษแล้วต่อเนื่องกันไป เมื่อนับระยะเวลาครบถ้วนแล้วจะต้องไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ และกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังการพ้นโทษแก่ผู้มีคำสั่งเฝ้าระวังฯ ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่กำหนด เมื่อนับรวมระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาครั้งล่าสุดรวมกันจะต้องไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ โดยให้ใช้สถานที่คุมขังที่ไม่ใช่เรือนจำ และจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ รวมทั้งให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการในกรณีที่มีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปหรือเมื่อครบ 6 เดือน นับแต่วันที่เริ่มมีการคุมขัง เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่ง หรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทนก็ได้³⁴

²⁹ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 19- 20

³⁰ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 23

³¹ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 30

³² พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 26

³³ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 28

³⁴ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 32 - 34

4) มาตรการคุมขังฉุกเฉิน

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และมีเหตุฉุกเฉิน หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันไม่ให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ ศาลอาจมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน ผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกิน 7 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง โดยก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน กฎหมายกำหนดให้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับกุมผู้ถูกเฝ้าระวัง แต่ห้ามควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่า 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับกุมมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เมื่อศาลมีคำสั่งให้กรมราชทัณฑ์นำตัวผู้ถูกเฝ้าระวังไปคุมขังฉุกเฉินตามคำสั่งศาลต่อไป ทั้งนี้ การคุมขังฉุกเฉินไม่ส่งผลให้คำสั่งตามมาตราการเฝ้าระวังสิ้นสุดไป และให้ดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษต่อไปเมื่อผู้นั้นพ้นจากการคุมขังฉุกเฉิน³⁵ หรือพนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษได้อีกด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ

ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้บัญญัติการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายในกระบวนการออกคำสั่งไว้ แต่ได้มีปรากฏอยู่ในข้อบังคับประธานศาลฎีกา ให้ศาลรับฟังความเห็นของผู้เสียหายประกอบการไต่สวนคำร้องขอให้มีการใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟู³⁶ และกำหนดให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่ให้กรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของพนักงานอัยการ คำสั่งดังกล่าวให้ถือเป็นที่สุด ส่วนคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอให้อุทธรณ์ได้ภายในกำหนด 1 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง³⁷

3.2 มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง(คดีอุกฉกรรจ์) ของประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลีย ในรัฐวิกตอเรีย นั้น มีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นสำหรับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ได้แก่ The serious Offenders Art 2018³⁸ ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกมาตรการที่ใกล้เคียงกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของประเทศไทยมาทั้งหมด 3 มาตรการ ได้แก่ คำสั่งคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ (Supervision orders) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ (detention orders) และมาตรการคุมขังฉุกเฉิน (emergency detention orders) โดยนำมาใช้กับบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกในความผิดอุกฉกรรจ์สำหรับความผิดร้ายแรงทางเพศหรือความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงอย่างร้ายแรง ได้แก่ (1) ความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดที่รุนแรง (2) สำหรับความผิดอุกฉกรรจ์ ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรมให้โทษอย่างร้ายแรง และ (3) ความผิดฐานวางเพลิงอย่างร้ายแรง โดยในส่วนของความผิดอื่น ๆ ยกเว้นความผิดร้ายแรงทางเพศ จะต้องเป็นผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกในความผิดนั้นไว้ในเรือนจำมาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง สำหรับกรณีผู้กระทำ

³⁵ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 37

³⁶ ข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ข้อ 13

³⁷ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 42

³⁸ ปกป้อง ศรีสนิท, “แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้กระทำความผิดหรือผู้พ้นโทษที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมระยะที่ 1, น. 512.

ความผิดทางร้ายแรงทางเพศจะต้องเคยจำคุกในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศอย่างร้ายแรง 2 คดีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาจำคุกคดีความผิดทางเพศอย่างน้อยหนึ่งคดี และคดีที่ใช้ความรุนแรงอีกหนึ่งคดี³⁹ โดยแต่ละมาตรการมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) คำสั่งคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ (Supervision orders)

เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะต้องทำการประเมินความเสี่ยง (assessment) และยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกคำสั่งฯ ซึ่งเป็นคำสั่งควบคุมและติดตามผู้พ้นโทษที่เป็นผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์เกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนดเป็นระยะเวลาไม่เกิน 15 ปี นับแต่วันพ้นโทษ⁴⁰ โดยศาลอาจพิจารณาออกคำสั่งหากเห็นว่าผู้กระทำความผิดแสดงหรือจะแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้หากไม่มีคำสั่งควบคุม โดยศาลจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น รายงานการประเมินความประพฤติของผู้กระทำความผิดหรือรายงานความก้าวหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟู หากศาลพึงพอใจต่อหลักฐานต่าง ๆ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งควบคุมได้⁴¹ การฝ่าฝืนเงื่อนไขกฎหมายได้กำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว กรณีเงื่อนไขหลักจะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 12 เดือน กรณีเงื่อนไขอื่น ๆ จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี โดยไม่มีโทษขั้นต่ำ เว้นแต่จะมีเหตุตามสมควร⁴² แต่ไม่ให้ใช้บังคับกับการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์⁴³

2) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ (detention orders)

อัยการเป็นผู้มีภาระพิสูจน์ว่าผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดหรือจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ และจะต้องทำให้ศาลพอใจในพยานหลักฐานที่ยอมรับได้และเป็นที่ยอมรับในระดับสูงว่าผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดความเสี่ยงหรือจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ โดยการยื่นคำร้องและรายงานการประเมินความคืบหน้าและรายงานการประเมินล่าสุดของผู้กระทำความผิดต่อศาลสูงเพื่อให้ศาลพิจารณาออกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ ในกรณีดังต่อไปนี้⁴⁴ (1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดถูกศาลพิพากษาโทษคุมขังหรือจำคุกในข้อหาความผิดที่ใช้ความรุนแรง (อุกฉกรรจ์) หรือสำหรับความผิดร้ายแรงทางเพศที่กำหนด ได้แสดงหรือจะแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ภายหลังได้รับการปล่อยตัวจากการถูกคุมขังหรือจำคุกโดยไม่มีคำสั่งคุมประพฤติภายหลังพ้นโทษหรือคุมขังภายหลังพ้นโทษ⁴⁵ และ (2) ความเสี่ยงที่กระทำความผิดซ้ำไม่อาจยอมรับได้ เว้นแต่จะมีการออกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ⁴⁶ โดยศาลจะต้องพิจารณาถึงวิธีการจัดการความเสี่ยง และผลกระทบ

³⁹ Sentencing Act 1991 – sect 6A – sect 6B

⁴⁰ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5, น. 513.

⁴¹ Serious Offenders Act 2018 section 14

⁴² อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5, น. 514.

⁴³ Serious Offenders Act 2018 section 62

⁴⁴ Serious Offenders Act 2018 section 61 - 64

⁴⁵ Serious Offenders Act 2018 section 12

⁴⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5, น. 515.

ที่อาจเกิดขึ้นจากคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษด้วย⁴⁷ โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี⁴⁸ และเรือนจำต้องปฏิบัติกับผู้ถูกคุมขังภายหลังพ้นโทษในลักษณะที่ไม่ได้รับการพิพากษา และต้องไม่ถูกคุมขังในพื้นที่เดียวกันกับผู้ต้องโทษจำคุก⁴⁹ และอัยการต้องยื่นคำร้องต่อศาลสูงเพื่อให้ทบทวนคำสั่งภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ออกคำสั่ง เว้นแต่กรณีที่อัยการยื่นคำร้องขอต่ออายุคำสั่ง⁵⁰ และอัยการสามารถยื่นคำร้องขอต่ออายุคำสั่งต่อศาลได้มากกว่า 1 ครั้ง⁵¹

3) มาตรการคุมขังฉุกเฉิน (emergency detention orders)

กรณีที่ผู้ถูกคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษรายใดได้แสดงพฤติกรรมที่ใกล้จะกระทำความผิด อุกฉกรรจ์ทางเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง และไม่มีมาตรการอื่นใดที่จะนำมาใช้ยับยั้งได้ ศาลอาจออกคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน หากปรากฏต่อศาลสูงว่าคำร้องจะพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดมีความเสี่ยงที่จะวนเวียนจะกระทำความผิดทางเพศอย่างร้ายแรง หรือความผิดฐานใช้ความรุนแรงอย่างร้ายแรง หรือทั้งสองอย่าง หากไม่สั่งคุมขังฉุกเฉิน⁵² โดยศาลจะต้องคำนึงถึงวิธีการจัดการความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้กระทำความผิด⁵³ โดยสามารถออกคำสั่งเป็นเวลาไม่เกิน 168 ชั่วโมง หรือ ไม่เกิน 7 วันนับจากศาลมีคำสั่ง และต้องเป็นระยะเวลาที่ศาลเห็นว่ามีเหตุสมควรที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด⁵⁴ ดังต่อไปนี้ (1) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตามคำสั่งคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ หรือ (2) เป็นระยะเวลาที่เพียงพอในการยื่นคำขอให้มีการคุมขังภายหลังพ้นโทษ หรือ (3) เป็นระยะเวลาที่เพียงพอที่จะดำเนินการอื่น ๆ ตามกฎหมาย⁵⁵ ผลของคำสั่งคุมขังฉุกเฉินคือให้ผู้ถูกคุมขังในเรือนจำตามระยะเวลาของคำสั่ง⁵⁶ โดยกฎหมายได้กำหนดให้เรือนจำปฏิบัติกับผู้ถูกคุมขังฉุกเฉิน เช่นเดียวกับผู้ถูกคุมขังภายหลังพ้นโทษ⁵⁷

สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายในกระบวนการออกคำสั่งและการอุทธรณ์คำสั่งนั้น กฎหมายได้กำหนดให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะยื่นข้อสังเกตไปที่ศาลในกระบวนการพิจารณาออกคำสั่งคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ หรือคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษรวมทั้งกระบวนการทบทวนคำสั่งดังกล่าวได้⁵⁸ เมื่อศาลมีคำสั่งใด ๆ สำหรับผู้กระทำความผิด กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิด เลขาธิการกระทรวงยุติธรรม หรือ

⁴⁷ Serious Offenders Act 2018 section 64

⁴⁸ Serious Offenders Act 2018 section 69

⁴⁹ Serious Offenders Act 2018 section 255 (1) - 255 (2)

⁵⁰ Serious Offenders Act 2018 section 100

⁵¹ Serious Offenders Act 2018 section 69

⁵² Serious Offenders Act 2018 section 90

⁵³ Serious Offenders Act 2018 section 89

⁵⁴ Serious Offenders Act 2018 section 93

⁵⁵ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5, น. 515.

⁵⁶ Serious Offenders Act 2018 section 94

⁵⁷ Serious Offenders Act 2018 section 255 (1)

⁵⁸ Serious Offenders Act 2018 section 135 (1) อ้างใน อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5, น. 515.

อัยการสูงสุด สามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลสูง (เขตอำนาจศาลอุทธรณ์) ภายในระยะเวลา 28 วันนับแต่มีคำสั่ง โดยศาลอุทธรณ์สามารถขยายระยะเวลาได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม⁵⁹

3.3 มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง (คดีอุกฉกรรจ์) ของประเทศฝรั่งเศส

สำหรับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของประเทศฝรั่งเศสนั้น กฎหมายได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยผู้ศึกษาได้ยกตัวอย่างมาตรการที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของประเทศไทยมา 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูบำบัด (injonction de soins) มาตรการเฝ้าระวัง (mesure de surveillance) และมาตรการควบคุมเพื่อความปลอดภัย (De la rétention de sûreté et de la surveillance de sûreté) โดยกฎหมายได้กำหนดให้นักโทษที่อยู่ระหว่างการถูกคุมขังตามคำพิพากษาลงโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำ ที่ได้กระทำความผิดอันมีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 706-53-13 อันมีลักษณะดังต่อไปนี้⁶⁰

(1) เป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยมีความน่าจะเป็นอย่างสูงมากในการกระทำความผิดซ้ำ อันเนื่องมาจากความผิดปกติทางบุคลิกภาพที่อย่างรุนแรง

(2) ผู้กระทำความผิดที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 15 ปีขึ้นไป สำหรับการก่ออาชญากรรมที่กระทำต่อเหยื่อซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ การก่ออาชญากรรมที่กระทำต่อเหยื่อที่บรรลุนิติภาวะ ในลักษณะการฆาตกรรมร้ายแรง การทรมาน หรือการกระทำที่ป่าเถื่อนอย่างร้ายแรง การข่มขืนกระทำชำเรา การลักพาตัว การลักพาตัวที่รุนแรง รวมไปถึงความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงตามที่ประมวลกฎหมายอาญาไว้ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน การฆาตกรรมที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต หากได้กระทำต่อเหยื่อซึ่งอายุไม่ถึง 15 ปี โดยก่อนฆาตกรรมได้มีการข่มขืน ทรมาน กระทำการป่าเถื่อน หรือการฆาตกรรมต่อบุคคลพิเศษตามกฎหมาย เช่น ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ การฆาตกรรมที่ได้กระทำต่อบรรพบุรุษ หรือการฆาตกรรมบุคคลที่มีความเปราะบางอย่างเห็นได้ชัด เช่น เด็ก ผู้พิการทางร่างกายหรือจิตใจ ผู้ป่วย รวมไปถึงหญิงตั้งครรภ์ เป็นต้น⁶¹ การข่มขืนที่ส่งผลให้เหยื่อพิการถาวร การกระทำโดยบุคคลหลายคน การให้สารแก่เหยื่อโดยที่เขาไม่รู้ตัวเพื่อเปลี่ยนการรับรู้หรือการควบคุม เป็นต้น หรือเสียชีวิต การข่มขืน เมื่อมีการทรมานหรือการกระทำที่ป่าเถื่อน⁶² การลักพาตัว เมื่อเหยื่อได้รับความพิการหรือทุพพลภาพถาวร หรือเป็นผลจากสภาพการกักขัง หรือจากการขาดแคลนอาหารหรือการดูแล เมื่อมีการทรมานหรือการกระทำที่ป่าเถื่อน หรือตามมาด้วยการตายของเหยื่อ⁶³ เป็นต้น นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศฝรั่งเศสยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องของการพิจารณาพักการลงโทษ โดยการที่นักโทษคนใดจะมีสิทธิได้รับการพิจารณานั้นจะต้อง

⁵⁹ Serious Offenders Act 2018 section 188 อ้างใน เพิ่งอ้าง.

⁶⁰ Code de procedure penale Article 706-53-13

⁶¹ Code pénal Article 221-2 - Article 221-4

⁶² Code pénal Article 221-24 - Article 221-26

⁶³ Code pénal Article 224-2

รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และกรณีเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำจะต้องรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาพักการลงโทษตามกฎหมาย⁶⁴

1) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูบำบัด (injunction de soins)

โดยศาลที่พิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดอาจออกคำสั่งให้ใช้การบำบัดทางการแพทย์ (traitement médical) โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ทำการบำบัด และขอความยินยอมจากผู้กระทำความผิด ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมเข้าสู่มาตรการบำบัดทางการแพทย์ในเรือนจำผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาเต็มจำนวน⁶⁵ ปัจจัยที่ได้รับการพิจารณา คือ อายุของเหยื่อ ประเภทของผู้กระทำความผิดปกติทางจิต เป็นต้น โดยกฎหมายได้ให้อำนาจศาลที่สามารถออกคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูบำบัดได้โดยไม่ต้องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้อง หากมีการพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดจำเป็นต้องได้รับการรักษา โดยความเห็นจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ⁶⁶

2) มาตรการเฝ้าระวัง (mesure de surveillance)

ผู้กระทำความผิดซึ่งถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก มีหน้าที่จะต้องยอมรับมาตรการเฝ้าระวังและช่วยเหลือตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ⁶⁷ หากศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลความยุติธรรมทางสังคม (Du suivi socio - judiciaire) ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษแล้วจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขคุมประพฤติภายในระยะเวลาที่กำหนด ได้แก่ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาของการกำกับดูแลความยุติธรรมทางสังคมไม่เกิน 10 ปี กรณีหากศาลมีเหตุผลพิเศษอาจกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 20 ปี กรณีความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 20 ปี กรณีความผิดที่ศาลจำคุก 30 ปี ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาได้ 30 ปี และกรณีความผิดที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาได้อย่างไม่จำกัด⁶⁸ อย่างไรก็ตามศาลปรับใช้โทษ (tribunal de l'application des peines) ซึ่งประกอบด้วยองค์คณะ 3 นาย สามารถออกคำสั่งยุติมาตรการนี้ได้เมื่อพ้นระยะเวลา 30 ปี สำหรับผู้กระทำความผิดที่ศาลสั่งใช้มาตรการเฝ้าระวังรายใดไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี โดยเมื่อศาลมีคำสั่งแล้ว จะต้องแจ้งเตือนผู้กระทำความผิดถึงภาระหน้าที่ที่กำหนด และโทษของการไม่ปฏิบัติตาม⁶⁹

3) มาตรการควบคุมเพื่อความปลอดภัย (De la rétention de sûreté et de la surveillance de sûreté)

กรณีพบว่าผู้กระทำความผิดซึ่งถึงกำหนดปล่อยตัวมีความเสี่ยงสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยมีความน่าจะเป็นอย่างสูงมากในการกระทำความผิดซ้ำ อันเนื่องจากความผิดปกติทางบุคลิกภาพที่ร้ายแรง ศาลอาจสั่งควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวเพื่อความปลอดภัยของสังคมได้ โดยศาลจะมีคำสั่งใช้ได้ต่อเมื่อได้ระบุไว้ในคำพิพากษา

⁶⁴ Code de procedure penale Article 729

⁶⁵ Code pénal Article 131-36-4

⁶⁶ Code de la santé publique Article L3711-1:

⁶⁷ Code pénal Article 131-36-1

⁶⁸ Code pénal Article 131-36-1 alinéa 2

⁶⁹ Code pénal Article 131-36-1

ลงโทษว่า เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาตามคำพิพากษาแล้ว ผู้กระทำความผิดอาจถูกประเมินสถานการณ์อีกครั้งเพื่อการควบคุมตัวเพื่อรักษาความปลอดภัย โดยให้อัยการสูงสุดยื่นคำขออย่างน้อย 3 เดือน ก่อนวันครบกำหนดปล่อย โดยศาลสามารถออกคำสั่งได้ก็ต่อเมื่อพิสูจน์แล้วว่า ผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์ระหว่างการควบคุมตัว ตั้งแต่การเข้าถึงการดูแลทางการแพทย์ สังคม และจิตใจ ที่เหมาะสมกับความผิดปกติทางบุคลิกภาพในระหว่างถูกควบคุมตัว โดยต้องระบุเหตุผลด้วย และจะต้องมีการตรวจสอบอย่างน้อย 1 ปี ก่อนวันครบกำหนดปล่อยตัว โดยให้จัดสถานที่เฉพาะเป็นเวลาอย่างน้อย 6 สัปดาห์ เพื่อให้คณะกรรมการได้สังเกตและประเมินสภาพความเป็นอันตรายร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ 2 คน และบุคคลดังกล่าวจะถูกคุมขังเพื่อความปลอดภัยในกรณีดังนี้ (1) คำสั่งให้ดูแล หรือตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่เพียงพอที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ และ (2) มาตรการควบคุมตัวเพื่อความปลอดภัยเป็นมาตรการเดียวที่จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำได้ โดยคำสั่งให้มีผลใช้บังคับเป็นระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันออกคำสั่ง และอาจได้รับการต่ออายุครั้งละ 1 ปี โดยคณะกรรมการฯ จะต้องตรวจและประเมินสภาพความเป็นบุคคลอันตรายเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลก่อนมีคำสั่งใหม่เสมอ⁷⁰ โดยผู้กระทำความผิดที่ถูกใช้มาตรการดังกล่าวจะได้รับการปล่อยตัว เมื่อสภาพความเป็นอันตรายของบุคคลนั้นหมดไปแล้ว⁷¹ สำหรับสถานที่ควบคุมตัว จะต้องจัดตั้งขึ้นเป็นพิเศษภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงสาธารณสุข⁷² และผู้ถูกควบคุมตัวอาจร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการควบคุมตัวเพื่อป้องกันสังคมได้ เช่นเดียวกัน โดยกฎหมายกำหนดให้สามารถยื่นคำร้องได้ทุก 3 เดือน⁷³

4. การวิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรงของประเทศไทย และต่างประเทศ

สำหรับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง(คดีอุกฉกรรจ์) ของประเทศไทย นั้น ผู้เขียนยังพบปัญหาและข้อจำกัด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของการบังคับใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง

จากการศึกษา พบว่า มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรงของประเทศไทย ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาเรือนจำแออัด และนักโทษล้นเรือนจำเป็นหลัก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยแล้วนั้น แม้จะมีความพยายามเพิ่มโทษ หรือกำหนดอย่างสูงในคำพิพากษาก็ตาม แต่เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไปแล้วนั้น ภายหลังจะเป็นขั้นตอนและกระบวนการของฝ่ายบริหารที่จะแก้ไข เปลี่ยนแปลง ซึ่งเมื่อ

⁷⁰ Code de procedure penale Article 706-53-13 – 706-53-16

⁷¹ Danet and Saas, On the use of notions of “abnormal offenders” and “habitual offenders” in national German, Belean, French and Swiss, p. 3. อ้างใน อังแล้ว เจริญธรรมที่ 9, น. 89.

⁷² Padfield, The sentencing, management and treatment of “dangerous” offenders: Final report, p. 29. อ้างใน เพ็งอ้วน,

⁷³ Code de procedure penale Article 706-53-17 - 706-53-18

ไปพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การพักโทษของประเทศไทยกลับพบว่า นักโทษเด็ดขาดชั้นกลางขึ้นไป มีสิทธิได้รับการพักโทษ เมื่อรับโทษไปแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกำหนดโทษ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยที่ระวางคุกคุมขังอยู่ในเรือนจำเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งถือเป็นการผ่อนปรนให้กับผู้กระทำความผิดซึ่งสังคมเห็นว่ายังมีความเป็นอันตรายและพบว่าประเทศไทยยังไม่มีมาตรการขยายระยะเวลาจำคุก มาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ส่งผลให้นักโทษเด็ดขาดจำนวนมากที่จะได้รับการปล่อยตัวแล้วต้องถูกพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งมาตรการดังกล่าวนอกจากมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น ถือเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามหลักสิทธิมนุษยชน การจะนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ จำเป็นต้องคำนึงถึงการดำเนินตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะไม่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนก็ต่อเมื่อได้นำใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น จึงทำให้เมื่อศาลมีกำหนดโทษแล้ว อาจไม่สามารถบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดได้ เมื่อไม่สามารถบังคับใช้ได้แล้ว ผลที่ตามมาคือปัญหาในเรื่องความปลอดภัยของสังคม และการไม่สามารถบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้นั่นเอง

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตของกฎหมายที่บังคับใช้

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายของประเทศไทยได้กำหนดให้ใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา สำหรับความผิดเกี่ยวกับเพศ ได้แก่ ช่มชู้กระทำความผิด ฝ่าฝืนห้ามขายหรือเช่าบริการทางเพศ อายุไม่เกิน 15 ปี พรากผู้เยาว์ พาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ได้แก่ ชำผู้อื่น ชำผู้อื่นโดยมีเหตุฉกรรจ์ ทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย ทำร้ายผู้อื่นจนได้รับอันตรายสาหัส และความผิดต่อเสรีภาพ ได้แก่ การเรียกค่าไถ่ เพียงเท่านั้น และสามารถนำมาตราการดังกล่าวมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิด หรือนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่กระทำความผิดตั้งแต่ครั้งแรก เมื่อพิจารณาถึงความผิดที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวแล้วพบว่า ในส่วนของความผิดเกี่ยวกับเพศกฎหมายได้บัญญัติไว้เฉพาะเรื่องฐานความผิด แต่ไม่ได้บัญญัติถึงบทเพิ่มโทษ อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดซึ่งก่อให้เกิดเหตุฉกรรจ์ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่ชัดเจนของขอบเขตการบังคับใช้ เนื่องจากจะเห็นได้ว่าทั้งประเทศออสเตรเลียและประเทศฝรั่งเศสนั้น ได้กำหนดบทเพิ่มโทษซึ่งเป็นเหตุฉกรรจ์ เพื่อให้เห็นความร้ายแรงของความผิด และความจำเป็นที่จะต้องนำมาตราการป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำมาใช้บังคับกับนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้ เพื่อให้มาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักความจำเป็น หลักความได้สัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ และหลักความสมเหตุสมผล เป็นต้น

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

จากการศึกษามาตราการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 นั้น พบว่าประเทศไทยได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมถึงมาตรการทางการแพทย์ ซึ่งมาตรการของประเทศไทยนั้นได้นำต้นแบบมาจากประเทศฝรั่งเศส แต่เมื่อพิจารณาถึงประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศสแล้วพบว่า กฎหมายได้ให้อำนาจศาลที่พิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดสามารถออกคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูบำบัดได้โดยไม่ต้องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่น คำร้อง หากมีการพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดจำเป็นต้องได้รับการรักษา โดยความเห็นจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

ว่าผู้กระทำความผิดมีแนวโน้มที่จะต้องรับการบำบัดรักษา ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้นเป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่ง ไม่ใช่วิธีการเพื่อความปลอดภัย การที่กฎหมายของประเทศฝรั่งเศสให้อำนาจศาลจึงสอดคล้องกับหลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเฉพาะราย ซึ่งศาลจะต้องใช้ดุลพินิจโดยต้องคำนึงถึงเหตุอวัสัยและเหตุภาววิสัยก่อนจะกำหนดประเภทและความหนักเบาของโทษเพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่ออาชญากรรม นอกจากนั้นศาลควรมีอิสระที่จะกำหนดโทษโดยใช้ดุลพินิจของศาลให้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำความผิดเกิดประโยชน์ ทั้งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมถึงเพื่อเป็นการฟื้นฟูและปรับปรุงแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดพร้อมที่จะกลับเข้าไปใช้ชีวิตในสังคมต่อไปได้อย่างปกติสุข นอกจากนั้นยังพบว่ามาตรการดังกล่าวกฎหมายของประเทศไทยไม่ได้กำหนดให้ศาลรับฟังความเห็นของผู้เสียหายประกอบ แต่เนื่องจากประเทศไทยใช้ระบบจากพิจารณาคดีที่ให้สิทธิผู้เสียหายมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นกฎหมายจึงควรที่จะบัญญัติเรื่องการรับฟังความเห็นผู้เสียหายประกอบการพิจารณาของศาลไว้ให้พระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และรักษาไว้ซึ่งดุลยภาพแห่งสิทธิ

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

จากการศึกษามาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ พบว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 นั้น ได้บัญญัติไว้แต่เพียงว่า “เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ” เท่านั้น ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในบทบัญญัติดังกล่าวว่าศาลจะใช้การพิสูจน์อย่างไร และเหตุอันควรเชื่อดังกล่าวจะต่อเชื่อถึงขั้นไหน อย่างไร โดยเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ศาลต้องพิจารณาถึงความเห็นของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญประกอบ และไม่มีบัญญัติให้อำนาจศาลให้การสั่งให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญจัดทำความเห็นเสนออีกด้วย นอกจากนั้นกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการฝ่าฝืนเงื่อนไขตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เหมือนเช่นของประเทศออสเตรเลียและประเทศฝรั่งเศส ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำหนดโทษทางอาญาที่ต้องบัญญัติโทษอาญาไว้อย่างชัดเจน และเป็นไปตามหลักนิติธรรมที่การลงโทษทางอาญาจะสามารถกระทำได้อต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้การกระทำขณะนั้นเป็นความผิด แต่ของประเทศไทยกำหนดให้ผู้ถูกเฝ้าระวังที่ฝ่าฝืนเงื่อนไข ต้องถูกบังคับใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ โดยมาตรการดังกล่าวเป็นเรื่องของวิธีการเพื่อความปลอดภัย แม้จะมีสภาพบังคับทางอาญาเช่นเดียวกันก็ตาม แต่จะถูกนำมาใช้ได้ต่อเมื่อการลงโทษทางอาญาเพียงอย่างเดียวไม่พอเพียงที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดปรับปรุง แก้ไข พฤติกรรม ส่งผลให้มาตรการดังกล่าวไม่สามารถนำมาบังคับใช้มาเกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงได้

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษและมาตรการคุมขังฉุกเฉิน

จากการศึกษามาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษและมาตรการคุมขังฉุกเฉินของประเทศไทย พบว่า ในส่วนมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษนั้น กฎหมายของประเทศออสเตรเลียและประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญในเรื่องของการประเมินสภาพความเป็นอันตรายโดยจะนำมาใช้ได้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำความผิดแสดงหรือจะแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ในการกระทำความผิด หรือมีแนวโน้มในการกลับไป

กระทำความผิดสูงจนไม่อาจยอมรับได้ นอกจากนั้นกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสจะให้น้ำหนักในเรื่องของการรายงานความเห็นจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประกอบสภาพความเป็นอันตรายของผู้กระทำผิด ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงข้อความที่ได้บัญญัติในกฎหมายของประเทศไทยแล้ว พบว่ายังมีความไม่ชัดเจน ไม่เพียงพอที่จะประกอบการพิจารณาในการออกคำสั่งของศาล อีกทั้งกฎหมายยังไม่ได้กำหนดให้อำนาจศาลในการให้แพทย์จัดทำรายงานความเห็นประกอบการพิจารณาอีกด้วย และในส่วนของการคุ้มครองชังฉุกเฉินของประเทศไทยนั้นเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเทศออสเตรเลียซึ่งเป็นต้นแบบของมาตรการดังกล่าวแล้ว พบว่า มาตรการคุ้มครองชังฉุกเฉินของประเทศไทยระบุแต่เพียงว่า มีเหตุฉุกเฉิน ซึ่งไม่มีความชัดเจนของบทบัญญัติในกฎหมายว่าเหตุฉุกเฉินแบบใดถึงขั้นไหน จึงจะนำมาตราการคุ้มครองชังฉุกเฉินมาบังคับใช้ได้ แตกต่างจากของประเทศออสเตรเลียที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจนว่าจะต้องเป็นกรณีที่ถูกผู้กระทำความผิดที่ใกล้จะกระทำความผิด ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก แม้จะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ไม่ใช่โทษทางอาญาก็ตาม ดังนั้นการพิสูจน์สภาพความเป็นอันตราย ตลอดจนการบัญญัติกฎหมายควรมีความชัดเจนเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และกระทบต่อสิทธิของบุคคลน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม และการรักษาคุณภาพแห่งสิทธิของนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษอีกด้วย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า นอกจากมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ถือเป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่งแล้ว มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุ้มครองชังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุ้มครองฉุกเฉิน เป็นรูปแบบกระบวนการยุติธรรมรูปแบบใหม่ที่ถูกนำมาใช้เพื่อคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งแตกต่างจากการพิจารณาคดีทั่วไปที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต และศาลมีอำนาจหน้าที่พิพากษาจำเลยจากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต แต่มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุ้มครองชังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุ้มครองฉุกเฉินเป็นการพิจารณาถึงความเสี่ยงที่คาดการณ์ว่าผู้กระทำความผิดจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำในอนาคต ดังนั้นการพิจารณามาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมาใช้เพื่อความปลอดภัยของสังคม ความปลอดภัยของผู้เสียหาย จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับหลักการได้สัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ หลักนิติธรรม หลักการแบ่งแยกอำนาจ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การดำเนินการตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ตลอดจนแนวคิดการกระทำผิดซ้ำ ว่ามีความถูกต้องตามหลักการของกฎหมายหรือไม่ เพื่อที่จะได้หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายไทยในเรื่องนี้ให้สอดคล้องกับหลักการของกฎหมาย สามารถสร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยแก่ผู้เสียหายและสังคมได้ต่อไป และเพื่อรักษาไว้ซึ่งคุณภาพแห่งสิทธิ ตลอดจนเพื่อให้การบังคับใช้มาตรการดังกล่าวมีความเหมาะสม เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยไม่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและหลักสากล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมา เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำทางเพศ หรือความผิดที่ใช้ความรุนแรง (คดีอุกฉกรรจ์) และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับ ต่างประเทศแล้ว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติ ดังนี้

1) เห็นควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพักโทษตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์โดย กำหนดให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ต้องรับโทษจำคุกตามคำพิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสองในสามของกำหนดโทษ ตามหมายศาลในขณะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักความเหมาะสมในการลงโทษ และเพิ่มระยะเวลาในการควบคุมตัวเพื่อเป็นการตัดโอกาสในการกระทำความผิด ตามแนวคิดทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด ตลอดจนเพื่อให้นักโทษเด็ดขาดได้สำนึกความผิดและมีเวลาในการปรับปรุงพฤติกรรมก่อนคืนกลับเข้าสู่สังคมตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูและการลงโทษเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคม ตลอดจนสอดคล้องกับทฤษฎีพักการลงโทษ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดซ้ำ ก่อนที่จะนำมามาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ภายหลังพ้นโทษอันเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ เนื่องจากวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่มีสภาพบังคับในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลควรนำมาใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสอดคล้องกับแนวคิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรมอีกด้วย

2) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยเพิ่มเติมบทเพิ่มโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ได้แก่ มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตรี มาตรา 280 มาตรา 280/1 มาตรา 282 วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา 283 มาตรา 285 มาตรา 285/2 และมาตรา 286 เนื่องจากพบว่าในส่วนของความผิดเกี่ยวกับเพศกฎหมายได้บัญญัติไว้เฉพาะเรื่องฐานความผิด แต่ไม่ได้บัญญัติถึงบทเพิ่มโทษ อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดซึ่งก่อให้เกิดเหตุฉกรรจ์ ดังนั้นเพื่อความชัดเจนของขอบเขตการบังคับใช้และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา หลักสัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ และหลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเฉพาะรายซึ่งจะต้องคำนึงถึงเหตุอุทวิสัยและเหตุภาววิสัยเพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่ออาชญากรรม และเพื่อให้สามารถนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาบังคับใช้ได้โดยไม่ขัดต่อแนวคิดหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม ตลอดจนเป็นไปตามแนวทางของประเทศออสเตรเลียและฝรั่งเศสเกี่ยวกับการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้กับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

3) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ หมวด 3 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยเพิ่มเติมให้ศาลรับฟังความเห็นของผู้เสียหายประกอบการพิจารณาไต่สวนคำสั่งเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ในมาตรา 19 วรรคสอง ว่า “ในการไต่สวนศาลอาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการพิจารณา รับฟังคำคัดค้านของผู้กระทำความผิด และรับฟังความเห็นของผู้เสียหาย ” ทั้งนี้ เพื่อให้

เป็นไปตามหลักความเหมาะสมในการลงโทษ และหลักการพิจารณาของประเทศไทยที่ให้สิทธิผู้เสียหายมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

และเห็นควรเพิ่มบทบัญญัติ “มาตรา 19/1 ในคดีที่มีการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 หากพนักงานอัยการมิได้ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง และศาลเห็นว่าหากมีคำสั่งเช่นนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิดในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำ ศาลอาจเรียกสำนวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการพิจารณา” ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรการดังกล่าวถือเป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่ง จึงควรให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษ สอดคล้องกับหลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเฉพาะราย โดยคำนึงถึงเหตุอติวิสัยและเหตุภาวะวิสัยก่อนจะกำหนดประเภทและความหนักเบาของโทษเพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่ออาชญากรรม

4) เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรา 22 โดยให้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุอันควรเชื่อว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 แสดงหรือจะแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งแพทย์ผู้เชี่ยวชาญให้จัดทำรายงานความเห็นเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในตัวบทกฎหมาย ตลอดจนการรับฟังความเห็นจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของต่างประเทศที่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ

และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 26 เกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ถูกเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล ในกรณีไม่มีเหตุผลและความจำเป็น ให้ผู้ถูกเฝ้าระวังต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกำหนดโทษทางอาญาที่ต้องบัญญัติโทษอาญาไว้อย่างชัดเจน และเป็นไปตามหลักนิติธรรม และให้เกิดความสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนในการคุ้มครองประโยชน์ของสังคมส่วนรวม เหมือนเช่นของต่างประเทศ จึงควรเป็นเรื่องของโทษทางอาญามากกว่าที่จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย อันจะส่งผลให้มาตรการดังกล่าวสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและมาตรการคุมขังฉุกเฉินมาตรา 37 ดังนี้ “กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และมีเหตุฉุกเฉินโดยแสดงพฤติการณ์ที่ใกล้จะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง” ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการคุมขังฉุกเฉินของประเทศออสเตรเลียซึ่งเป็นต้นแบบของมาตรการดังกล่าวแล้ว และเพื่อให้เกิดความชัดเจนของกฎหมายในการนำมาตรการคุมขังฉุกเฉินมาบังคับใช้ เพื่อเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย เพื่อเกิดความประสิทธิภาพ และกระทบต่อสิทธิของบุคคลน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และการรักษาคุณภาพแห่งสิทธิอีกด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมราชทัณฑ์. “สถิติจำนวนผู้ต้องขัง.” <http://www.correct.go.th/stathomepage>, 3 กุมภาพันธ์ 2566.
- กรมราชทัณฑ์. “อัตรากระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.” <http://www.correct.go.th/recstats/index.php/th/searchGroup>, 3 กุมภาพันธ์ 2566.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2554.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม, 2532.
- ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาชั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561.
- ปกรณ์ มณีปกรณ์. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.ที.เพรส, 2553.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. สังคมวิทยาว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2525.
- พรชัย ชันดี. ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สุเนตรฟิล์ม, 2553.
- ธัชกานต์ จิตติขานนท์. “การนำมาตรการควบคุมตัวบุคคลที่เป็นอันตรายมาใช้เพื่อป้องกันสังคม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2556.
- ปกฉัตร สุวรรณศรี. “มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับกรณีผู้กระทำความผิดอีก.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.
- ยุรนันท์ ทูมาศ. “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพักการลงโทษของกรมราชทัณฑ์: กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยรพีพัฒนศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม, 2548.
- นภัสสร รักษากิจโกศล. “แนวทางการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด.” วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi. เล่มที่ 1. ปีที่ 5. (มีนาคม 2563): 7.
- ปกป้อง ศรีสนิท. “แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้กระทำความผิดหรือผู้พ้นโทษที่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคมระยะที่ 1.” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เล่มที่ 4. ปีที่ 50. (ธันวาคม 2564): 508.
- วรกร โอภาสนันท์. “การวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ.” วารสารจุลนิติ. เล่มที่ 18. ปีที่ 5. (กันยายน – ตุลาคม 2564): 59.

ภาษาต่างประเทศ

- Amnesty International Thailand. “สิทธิมนุษยชน...ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.” https://www.amnesty.or.th/files/6115/5446/0373/escr_mannual_thai.pdf, 15 เมษายน 2566.